

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਬੀਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮੁਖਰਜੀ, ਐੱਨ. ਐੱਚ. ਭਗਵਤੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਜਗਨਧਨਦਾਸ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਮਨੇ

ਪ੍ਰੈਮ ਨਾਥ ਉਰਫ਼ ਪ੍ਰੈਮ ਚੰਦ, ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ

ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

1953 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 36

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) - ਧਾਰਾ 309- ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ - ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ -ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ- ਧਾਰਾ 268-ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ- ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।

ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋ ਦੇਸ਼ ਉਕਤ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (ਐਫ਼) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਉਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਰਿਵਾਲਵਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਰਿਵਾਲਵਰ ਨਾਲ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਕਤਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧ (ਧਾਰਾ 309) ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਕੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਬੁਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਨੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਇੰਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇ, ਅਜਿਹੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ(ਸਜ਼ਾ) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਊਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫੈਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਿਊਰੀਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਊਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 305 (3) ਅਤੇ (4) ਜਾਂ 307(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਊਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੇ ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 268 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ।

22 ਦਸੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 25-D ਆਫ 1952 ਵਿੱਚ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 22 ਦਸੰਬਰ 1952 ਤੋਂ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 17 ਆਫ 1952 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 28 ਅਗਸਤ 1952 ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਤਲ ਹਵਾਲਾ 1952 ਦਾ 60 ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਅਪੀਲ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ ਸੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਨੈਨੀਤ ਲਾਲ, ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ,

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਐਚ. ਰਾਜਧਿਆਕਸ਼ਾ, ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਜਗਨਧਾਦਾਸ, ਜੇ. ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦੱਈ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 134(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਸਨ (1) ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ, (2) ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਂਤਾ ਦੇਵੀ, (3) ਬਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ, ਅਤੇ (4) ਉਸਦੀ ਭੈਣ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ। ਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਬਚ ਗਏ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਲਈ ਕੇਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। 12 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੱਤਿਆ ਦੇਵੀ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਬੰਧ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੱਤਿਆ ਦੇਵੀ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਿਆ ਦੇਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਥੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੱਤਿਆ ਦੇਵੀ ਆ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਮੁੜ ਆਇਆ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਖੋਜਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਕੱਢ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਂਤਾ ਦੇਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਵੱਲ ਭੱਜੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜੋ ਬਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5) ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਹ ਚਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 15 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1. ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੀ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 6, 8, 10, 11 ਅਤੇ 12. ਸਨ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਗੁਆਂਢੀ ਵੀ ਭੱਜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. ਨੰ: 13 ਨੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਲਵਰ

ਸਮੇਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਨੇੜੇ ਦੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ, 24 ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਲਵਰ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮਾਨਯੋਗ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਚਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਸਮਦੀਦ ਗਵਾਹ P.W.s 1, 3, 5, 6, 8, 11 ਅਤੇ 12 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ, 15 ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਪੰਜ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ ਗੁਆਚ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਥੇ ਸਨ, ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੰਨੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ ਦਾ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਿਉਂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ 'ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰੇ ਲੱਕੜਾਂ ਸੁੱਟਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਥੇ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭੱਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਰਿਵਾਲਵਰ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਰਿਵਾਲਵਰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਰਿਵਾਲਵਰ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਉਹੀ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿੰਦੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਦੋਸ਼, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਪੰਜ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ 19 (f) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਿਆ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣਾ ਮਾਨਯੋਗ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਚਾਰਜ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

“1. ਕਿ ਤੁਸੀਂ 12 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਜਾਂ 5-45 ਵਜੇ ਕੂਚਾ ਨਟਵਾਂ ਵਿਖੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ 'ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ, Ex.P1 , ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 302 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

2. ਕਿ ਤੁਸੀਂ 12 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ 5-45 ਵਜੇ ਕੂਚਾ ਨਟਵਾਂ ਵਿਖੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਇਰਾਦਾ ਏ ਕਤਲ ਦਾ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਂਤਾ ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ Ex.P1 ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

3. ਕਿ ਤੁਸੀਂ 12 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ 5-45 ਵਜੇ ਕੂਚਾ ਨਟਵਾਂ ਵਿੱਖੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ 'ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ Ex.P1 ਨਾਲ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਜਾ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ , ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਬਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਮੋਢੇ ਨੇੜੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

4. ਕਿ ਤੁਸੀਂ 12 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ 5-45 ਵਜੇ ਕੂਚਾ ਨਟਵਾਂ ਵਿੱਖੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ 'ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ Ex.P1 ਨਾਲ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਜਾ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ , ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ

5. ਕਿ ਤੁਸੀਂ 12 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5-30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਜਾਂ 5-45 ਵਜੇ, ਕੂਚਾ ਨਟਵਾਂ ਵਿਖੇ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਿਵਾਲਵਰ, Ex.P1 ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਆਰਮ ਐਕਟ 1878 ਦਾ XI ਦੀ ਧਾਰਾ 19(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

"ਹੁਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਰਾਏ ਸਮੇਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

1. ਪੰਡਿਤ ਅਮਰ ਨਾਥ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਤਾ I. ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

2 ਸ੍ਰੀ ਰਾਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ।

3. ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਚੰਦ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਕਤਲ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ।

4. ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ। ਦੇਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ।"

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 268 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ-

"ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਭਾਗ, ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨੀਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

"309. (1) ਜਦੋਂ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਕੇਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦਾ ਜਵਾਬ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸਤਰਾਸਾ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜੇੜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਇ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(2) ਫਿਰ ਜੱਜ ਨਿਰਣਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਧਾਰਾ 562 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏਗਾ।",

ਇਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਊਰੀ ਆਪਣਾ ਸੰਯੁਕਤ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਫੋਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਿਊਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਊਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 305 (3) ਅਤੇ (4) ਜਾਂ 307 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਊਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਰਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 268 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ, ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 285 ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਮੈਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁਝ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੇਡ ਵਿਚਲਾ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵਿਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਤਾ ਦੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਰਾਏ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 1923 ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੇਡ ਦੀ ਇੱਕ ਸੇਧ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 309 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੇਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਦੱਸਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ, ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਰਜਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਪਰ ਜੋ ਵੀ ਸੰਕਾਵਾਂ ਸਨ, ਉਹ ਸੇਧ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋੜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਕੱਠੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅੰਸ਼ਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ- ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਨਾ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ, 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਜਾਂ 239 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਾਇਦ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਾ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਛਾਣ ਜੇ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਧੇਰੇ ਭਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਰੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਜੱਜ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਹਿੱਸੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਰਾਏ ਹੋਰ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਭੌਤਿਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾ ਲੈਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਬਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਾਏ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਕੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਲੇਖ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਨਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਇੰਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਜਿਹੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਫਾਇਰ-ਆਰਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਦੋ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਫਾਇਰ-ਆਰਮ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ. ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇੰਨੇ ਤੇਜ਼ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਸੰਗਠਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Authenticated/vetted by: Kirna Devi Translator